

Una condemna menor

Esdres Jaruchik Naveiras

Literatura de fragments en l'època del blog. D'un parell d'anys ençà han aparegut diversos llibres que provenen d'internet, bitàcoles que han tingut ressò i que s'han acabat publicant en paper. És el cas de *L'aeroplà del Raval*, de Tina Vallès o *Diari d'un astre intercomarcal*, translació del blog de Quimi Portet. *Dies felïços a la presó* no ve del món virtual, que jo sàpiga. Però com si en vingués, ja que la seva fragmentarietat en forma de pastilles literàries fa pensar en un blog de seixanta-cinc *posts* breus, que en la majoria dels casos no passen de mitja pàgina. Seria una mena d'experiment literari que consisteix en abocar sobre la pantalla/pàgina una escena, una mirada, una situació. Com llampecs impressionistes sense cap connexió entre ells, a part de l'evident to de l'autor, entre Hac Mor, Brossa i Altaïó, tres poetes aficionats a jugar amb el llenguatge i els seus límits. El conjunt té un estil general oníric, lleument nihilista, i tot sovint en forma de prosa poètica. I és que en algun text es deixa sentir la veu del Foix de *Gertrudis* o *Darrer comunicat*. De fet el mateix autor ha dit que *Dies felïços a la presó* és més poètic que el seu primer llibre, *Huckleberry Finn*, una tirallonga narrativa en vers.

La utilització del fragment no és res que hagi aparegut ara mateix, fruit de l'èxit d'internet -o de la cultura del videoclip-. Potser Sales no s'hi ha inspirat, en els blogs ni en la cultura contemporània marcada, diuen, pel fragment i pel talla i enganxa, sinó en la tradició dels Gómez de la Serna o Lec, dels Monterroso o Calvino, mestres de l'aforisme i de la concisió. El més probable és que s'hagi limitat a recollir els millors dels molts texts curts que mantenia guardats al calaix. Tota una miscel·lània de petits contes, croquis, esquemes de possibles novel·les, idees de caràcter assagístic, poemes en prosa, aforismes allargassats... La impressió és aquesta, de calaix de sastre d'escrits que només d'aquesta manera s'han pogut publicar. I és clar que en literatura no hi ha gènere xic, però aquesta mena de no-novel·la construïda per seixanta-cinc texts de gèneres diversos el principal defecte que té és l'únic, però és principal: la irregularitat. No és tasca fàcil mantenir un bon nivell, i mantenir l'atenció del lector al llarg de tants escrits sense lligam entre ells, diferents en estil, en ritme, en argument i fins i tot en llengua -n'hi ha un parell en castellà-. Els que són insulsos i buits de contingut superen els que diuen alguna cosa. De fet el més interessant -i més llarg-, un record biogràfic centrat en el pare, l'editor Francesc Sales, ho és perquè es tracta del més diferent de la resta, ja que és el més irònic, el més realista i el que més s'allunya de preteses experimentacions.

Tot queda en família: l'oncle avi de l'autor fou Joan Sales, autor d'una de les grans novel·les catalanes, la millor sobre la Guerra Civil, ara acabada de publicar l'edició definitiva: *Incerta glòria*. Conforma, juntament amb *Cartes a Màrius Torres*, també reeditada, una obra excepcional, ideal per conèixer l'època d'on venim i per gaudir d'una literatura esplèndida, rica, viva. Aprofito l'avinentsa per recomanar-ne la lectura, i millor no comparar Sales amb Sales: el més jove en quedaria malparat. És clar que davant la grandesa de Joan Sales gairebé tothom en sortiria escaldat...

Dies felïços a la presó, per molt que se l'hagi volgut titllar de «novel·la més punyent de la postdemocràcia» (Vicenç Altaïó), és una obra irregular, amb ambició però de poca profunditat, potser de transició, potser precipitada; i respecte a la 'postdemocràcia', ja ens explicaran què vol dir.

Darrerament s'han publicat noves obres d'autors també joves com Melcior Comes, Borja Bagunyà o Hèctor Bofill, que pel fet objectiu, sense cap valor per si mateix, de l'edat, potser ho han tingut més fàcil per ser publicats. El debat el deixem per a una altra ocasió, així com la resposta a dues preguntes: Martí Sales hagués publicat *Dies felïços a la presó* amb 40, amb 50 anys? I, d'haver-ho fet, hagués rebut la mateixa atenció? És de calaix, però a vegades s'oblida que el valor de l'obra ve donat per l'obra mateixa. La resta és circumstantial, dades periodístiques, faramalla.

© Ramón Baró

Martí Sales

Martí Sales i Sariola va néixer a Barcelona el juny del 1979. És llicenciat en Teoria de la Literatura i Literatura Comparada. El seu primer llibre és el poemari *Huckleberry Finn*, guanyador del premi Vila de Lloseta i publicat per Moll el 2005. Va dirigir al Mercat de les Flors conjuntament amb Josep Pedrals, Gerard Altaïó i Eduard Escoffet, l'obra de teatre *Wamba val*, i és cantant del grup de punk ye-yé Surfing Sirles. *Dies felïços a la presó* és la seva primera obra narrativa.

Autor_Martí Sales

Editorial_Empúries

Pàgines_288